

Utvidet prioritert tiltaksliste for hver bransje

Dette notatet er en orientering om ytterligere prioriterte tiltak bransjene har kommet med enn de primære forslagene som fremgår av Notatet om: Koronakrisepakke for Bygg-, Anleggs- og Eiendomsnæringen. Bransjene har til sammen bidratt med nærmere 200 innspill om konkrete tiltak som kan gjennomføres. Nedenfor vises de fire tiltakene som hver bransje har prioritert høyest. Alle de øvrige tiltakene vises ikke. Dette kommer i tillegg til Notatet om: Koronakrisepakke for Bygg-, Anleggs- og Eiendomsnæringen

Byggevarereprodusenter

1. Akutte prisøkninger grunnet valutasituasjonen må slippes igjennom av alle ledd i verdikjeden. Er ikke alle ledd solidariske vil hele verdikjeden stoppe opp.
2. Industrien må tilføres tilstrekkelig likviditet (9 mrd kr) og ekstra sesongkreditt umiddelbart for å overleve de neste månedene for å kunne være i stand til å produsere og levere varer
3. Gjennomføre tiltak for å ta igjen etterslepet på offentlige bygg. Slike tiltak er godt egnet for lokale håndverksbedrifter og tekniske bedrifter (elektro, klima etc) som oppfyller kvalifikasjonskravene i "Lille-Doffin".
4. Etablering av et statlig fond for refusjon av prisdifferanser fra dato for inngåelse av avtalen og frem til leveringstidspunktet/betalingsdato

Trevarer (disse to tiltakene har også stor betydning for Treindustrien)

1. Krav til egeninnsats må lempes i prosjekter, finansiering må sikres i pågående prosjektene slik at aktivitet både i industrien og i forskningsinstitusjonene opprettholdes og at instituttene avlaster bedriftene ved sørge for progresjon/gjennomføring av prosjekter.
2. Støtteordning til bedriftsinternopplæring.

Treindustrien

1. Tiltak gjennom garantiordninger for å avlaste bedriftene med tanke på kredittrisiko
2. Innføre maks 30 dagers kreditt tid for å ivareta leverandører likviditet
3. Sikre fremdrift i pågående prosjekter som ligger inne i dagens NTP for kostnadsreduksjoner og avlastning av bedrifter samtidig som man stimulerer markedsaktivitet
4. Statlig støtteordning som gir likviditet til økt lagring av sagtømmer på industritomter hvor kvalitetsaspektet hensyntas gjennom forsvarlig lagring.

Boligprodusentene

1. Husbanken - utvidet låneramme til boliger og justering av kvalitetskravene
2. Revidere boliglånforskriften og endre egenkapitalkravet
3. Innføre tilskudds- og kredittordninger så bankene kan låne ut mer penger til virksomhetene. Ordningene må også være rettet mot SMBer og det må utvikles gode retningslinjer for bankenes fordeling av midler fra regjeringens garantiordninger, slik at sunne bedrifter

stimuleres. Ingen seriøse bedrifter bør gå konkurs som følge av denne situasjonen. Mindre bedrifter med begrenset soliditet, eksempelvis underentreprenører, vil sannsynligvis være de første som trues av konkurs.

4. Ressurstilgang nå vel så viktig som likviditet på kort sikt
  - reise- og bevegelsesrestriksjoner i kombinasjon med håndtering av nødvendig smittevern
  - akseptere forsinkelser/lavere fremdrift "

Eiendomsbransjen

1. Plan- og byggesak - opprettholde fullt trykk på plan- og reguleringsarbeid, rask planbehandling og igangsettingstillatelser, hastebehandling for igangsetting av prosjekter innenfor eksisterende reguleringsplaner (men må være forsvarlig), delegere mer plan- og byggesaksbehandling til administrasjonen og prioritere byggesaker som ikke krever dispensasjon
2. Statlig (krise)fond for dekning av dokumenterbare force majeure-kostnader
3. Kommunene har mange prosjekter (også vedlikeholdstiltak) som kan iverksettes, finansieringsbehov stort – egne vedtaksprosesser tar litt tid + statlige ordninger for å fylle på pengesekken
4. Kartlegge kommunale bygge- og vedlikeholdsprosjekter som kan klargjøres for gjennomføring

Arkitekter, rådgivende ingeniører (rådgivere) og prosjektledere

1. Alle kommuner, fylker og statlige innkjøpere av BAE må gjennomføre prosjekter som er i gang, og unngå unødige stopp og forsinket fremdrift.
2. Igangsette planlegging og utvikling av nye prosjekter "på tegnebordet", viktig for rådgivnings-/arkitekt delen
3. Etablere retningslinjer for håndtering av kontraktsmessige forhold pga korona
4. Fritak fra arbeidsgiveravgift

Handel i byggenæringen

1. Avklare spørsmål knyttet til force majeure og oppfølging av kontrakter
2. NFD bør på bakgrunn av usikkerhet på kursen på den norske kronen utarbeide anbefalinger til offentlige oppdragsgivere om bruk av valutaklausul, evt. indeksregulering i den grad indeksen gir dekning for den ekstraordinære situasjonen (ikke fastpris). Dette for å sikre forutsigbarhet og en balansert regulering av valutarisiko/volatilitet for den norske kronen
3. Offentlige oppdragsgivere oppfordres til å betale alle godkjente fakturaer, 14 dager før kontraktsfestet forfall.
4. Statlig (krise)fond for dekning av dokumenterbare force majeure-kostnader

Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg (EBA)

1. Regjeringen v/NFD bør utarbeide en anbefalt regulering for offentlige oppdragsgivere som klargjør hvordan tid- og kostnadskonsekvenser knyttet til koronaviruset vil bli regulert, og klargjør at risiko ifm med Corona viruset er et byggherre ansvar
2. Det er svært viktig at offentlige oppdragsgivere oppfordres til å holde fremdrift/forsere planlegging (prosjektering mv.) av prosjekter og får ut prosjekter med kort ledetid i markedet og at kommunene får lån og/eller garantier som gjør at de kan ta risiko og holde hjulene i gang og dermed sikrer verdiskaping og sysselsetting
3. BNs forslag om å endre reglene for omtvistede krav vedtas umiddelbart og gis virkning for krav som allerede er oppstått. Forslaget vil frigjøre likviditet som allerede er bundet opp og dessuten motvirke fremtidig kapitalbinding.
4. Innføring av en ordning hvor utgående avgift i henhold til avgiftsmeldingen ikke skal innbetales. Utsatt betaling av merverdiavgiften vil være et effektivt likviditetsbidrag.

Anlegg (Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), Bane-NOR og Nye veier)

1. Lokale smittevernregler må ikke hindre pendling og arbeidsreiser. Håndverkere må kunne reise mellom bolig og byggeplass
2. Koordinere og prioritere nye offentlige prosjekter (stat, fylker, kommune og store offentlige byggherrer) med kort ledetid til produksjon som kan aktiviserer for å bidra til å holde hjulene i gang.
3. Betale ut innestående og forskuddsutbetaling fra byggherrer, statlig garanti
4. Bemanning fremover kan være en utfordring, utlendinger forsvinner - øke inntak av lærlinger

Håndtverkerbransjene

1. Kommunene har mange prosjekter (også vedlikeholdstiltak) som kan iverksettes, finansieringsbehov stort – egne vedtaksprosesser tar litt tid + statlige ordninger for å fylle på pengesekken
2. Mobilisere Enova til å stimulere aktivitet i ROT-markedet. Innføre enøk tilskudd til oppgradering av private boliger og offentlige og private næringsbygg, med lempede krav for å få støtte.
  - 1 milliard kr til energieffektivisering og klimatiltak i kommunene
  - 1 milliard kr til Enovatilskuddet for private husholdninger
3. Lokale smittevernregler må ikke hindre pendling og arbeidsreiser. Håndverkere må kunne reise mellom bolig og byggeplass.
4. Innføre gode rutiner for smittevern på bygge- og anleggsplasser.

22. mars 2020